

İletişim Fakültesi Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Fatma AKAR**
Hüsamettin AKAR***

ÖZ

Çevresindeki insanlarla etkili iletişim kurabilen kişiler hem sosyal hayatlarında hem eğitim hayatlarında hem de mesleki yaşantılarında daha başarılı olmaktadır. Bu çalışmada İletişim Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin cinsiyet, bölüm, sınıf ve genel not ortalaması değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma nicel genel tarama modellerinden kesitsel bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluştururken; örneklemini ise bu evrenden basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 440 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcılardan elde edilen verilerin analizi sonucunda İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler ile cinsiyet arasında ($t=3,88$; $p<,001$) ve yine Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Becerisi ile cinsiyet arasında ($t=4,10$; $p<,001$) anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan bölüm ve bulunulan sınıfın katılımcıların iletişim becerileri üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya yol açmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: İletişim Becerileri, Kendini İfade Etme, Etkin Dinleme, İletişime İsteklilik.

Examination of Communication Skills of Communication Faculty Students in Terms of Various Variables

ABSTRACT

People who can communicate effectively with the people around them are more successful in their social, educational and professional lives. In this study, it was aimed to examine the communication skills of the students of the Faculty of Communication in terms of gender, department, class and GPA variables. This study is a cross-sectional study from quantitative general survey models. While the students studying at the Faculty of Communication of Bolu Abant İzzet Baysal University constitute the universe of the research; The sample consists of 440 students selected by simple random sampling method from this population. As a result of the analysis of the data obtained from the participants, there was a difference between Communication Principles and Basic Skills and gender ($t=3.88$; $p<.001$) and again between Active Listening and Non-Verbal Communication Skills and gender ($t=4.10$; $p<.001$). A significant difference was found. On the other hand, it was seen that the department and the class did not cause a significant difference on the communication skills of the participants.

Keywords: Communication Skills, Self-Expression, Active Listening, Willingness to Communicate.

1. Giriş

İletişim bilgi, tutum ve becerilerin paylaşılmasına olanak tanıyan sürekli bir mesaj gönderme ve alma süreci olarak tanımlanmaktadır (Miller, 1988, s. 4). Sikiti (1998: s.1) ise iletişimi iki veya daha fazla kişi tarafından ortak semboller aracılığıyla bilgi, duygu, fikir ve ihtiyaçları içeren mesajları ifade etme, alma ve anlama süreci olarak tanımlamıştır (Asemanyi, 2015, s. 1). İletişim sürecinde oluşturulan mesajlar iki birim arasında (kaynak ve hedef) iletilmekte ve alınmakta diğer bir ifadeyle paylaşılmaktadır. Bu süreçte iletişimin başarılı ya da başarısız olması, kaynağın iletişim becerisi ve sahip olduğu özelliklere bağlı olduğu kadar hedefin sahip olduğu beceriler ve özelliklere de bağlıdır. İletişime giren her kişi söz konusu iki rolü de

* Bu çalışma Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 01.03.2021 tarihli ve 2021/02 toplantısında değerlendirilerek etik olarak uygun bulunmuştur.

** Öğr. Gör. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, fatmaakar@ibu.edu.tr

*** **Corresponding Author/Sorumlu Yazar**, Doç. Dr., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, husamettinakar@ibu.edu.tr

Makalenin Gönderim Tarihi: 12.04.2023; Makalenin Kabul Tarihi: 30.05.2023

Citation/Atf: Akar, F., Akar H. (2023). İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51, 126-139. <https://doi.org/10.52642/susbed.1281553>

üstlenir. Şöyle ki kişi sahip olduğu bir bilgiyi ya da düşüncüyü başkalarıyla paylaşırken kaynak, başkalarının paylaştıkları mesajları alırken ise hedef rolüne bürünür.

İletişim temelde bilgi paylaşımını içeren bir süreçtir. İletişim ile bilgi ve anlamlar paylaşılmakta, başkalarının tutum ve davranışları etkilenmekte, çeşitli ilişkiler (iş, arkadaşlık vb.) kurulmakta ve sürdürülmekte, kişisel ihtiyaçlar karşılanmakta ve duygusal açıdan destek sağlanmaktadır. Aslında iletişim, yaşanan hayatın anlamlandırılmasında en önemli unsur olmaktadır. İnsanlar, gördükleri ya da duydukları her şeyi iletişim sayesinde anlamlandırmakta (güzel, çirkin, iyi, kötü vb.) ve bu anlamı başkalarıyla paylaşarak onların tutum ve davranışlarını etkilemektedirler. İletişimin etkili olması hem paylaşılan bilgi ve fikirlerin zenginliğine hem de tutarlı olmasına bağlıdır.

İnsanlar bilgi, duygu ve düşüncelerini paylaşmak için genellikle iki yönlü bir şekilde gerçekleşen sözlü iletişimi tercih ederler. Bununla birlikte insanlar, bilgilerini ve düşüncelerini çeşitli sembol ve işaretlerle de paylaşabilmektedirler (İksan ve diğerleri, 2011, s. 72). Sözlü ve sözsüz iletişimin uyumlu bir şekilde kullanılması bir iletişim becerisi olarak düşünülmektedir (Taşdemir, 2017, s. 164). Bu sebeple iletişim becerileri denildiğinde sadece sözlü iletişime ilişkin beceriler akla gelmemelidir. İnsanların giriştikleri iletişim etkinliğinde sergilemiş oldukları dinleme, algılama, yorumlama, zihinde oluşan düşüncüyü doğru bir şekilde (sözlü, sözsüz ya da yazılı) ifade etme, empati kurabilme ya da çeşitli sembol ya da işaretleri doğru bir şekilde anlamlandırma gibi etkinliklerin her birisi de yine iletişim becerileri içerisinde yer almaktadır.

Bu kapsamda karşılıklı sözel iletişim içinde olma, etkin dinleme, duygu ve düşünceleri açıkça ortaya koyan yanıtlar verme, gizli amaç taşımayan açık sorular yönelme, sözsüz iletişimi etkin kullanma ve doğru şekilde anlamlandırma, alıcıyı yanıltıcı cevaplar vermeme, doğru içerikten uzaklaşmama, karşıdaki kişiyle göz teması kurma, karşıdaki kişiyle empati kurma, feed-backlerde 'Ben' dilini kullanma, eleştirilere açık olma, dışa dönük davranışlar sergileme, aktif olmaya çalışma, yaşanan çatışmalarda sorun çözücü tavır sergileme iletişim becerileri olarak sunulmuştur (Ceyhan, 2006) Bir başka çalışmada ise dinleme, sözsüz iletişim kurabilme, sunulan mesajlarda açıklık ve sadelik ilkesini işletme, arkadaşça yaklaşabilme, kendine güvenme, empati kurabilme, açık fikirli olma saygı duyma, feedback verme/alma ve son olarak da doğru iletişim biçimini ve aracını seçme en önemli iletişim becerileri olarak sıralanmıştır (Doyle, 2018). İletişim sürecinde söz konusu becerilerde oluşan bir eksiklik veya bu becerilerin kullanılamaması sürecin başarısız olmasına sebep olabilmektedir. Öte yandan insanların iletişim kurmaksızın yaşamlarını sürdürmesi mümkün değildir. Sosyal bir varlık olan insan başka kişilerle iletişim kurar, eğer başka insanları bulamazsa kendisiyle iletişim kurarak iletişim ihtiyacını gidermeye çalışır. Özellikle başkalarıyla girilen iletişimde kişinin sahip olduğu iletişim becerileri, daha da önemli hale gelmektedir. Çünkü iletişim başkalarını anlamayı ve başkalarınca anlaşılmayı sağlar. Bu da kişinin sosyal ilişkilerinde, eğitim sürecinde ve iş ilişkilerinde başarılı ya da başarısız olmasına etki eder.

İnsanların yaşantılarını sürdürürken icra ettikleri mesleklerin her biri belli düzeyde iletişim becerisine sahip olmayı gerekli kılmaktadır. Bazı mesleklerde ise iletişim becerileri çok daha önemlidir (Dilekmen ve diğerleri, 2008, s. 225). Öğretmenlik, doktorluk, hemşirelik, turizm rehberliği gibi meslekler düşünüldüğünde bu meslekleri icra eden kişilerin hedef kişi ya da gruplarıyla başarılı bir iletişim kurmaları ve sürdürmeleri onların mesleki başarılarına doğrudan etki edecektir. Şunun da belirtilmesi gerekir ki iletişim çok farklı amaçlarla (güdüleme, örgütlenme, ikna etme, anlaşma vb.) gerçekleştirildiği için yukarıda isimleri belirtilmeyen diğer pek çok meslek ve meslek mensubu için de iletişim becerileri önem arz etmektedir.

Bu noktada Balcı (1996) insan ilişkileri ile ilgili mesleklerde çalışanların başarısı ile bu kişilerin iletişim becerilerini etkin olarak kullanabilmeleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu belirtmektedir. İletişim sektörüyle ilgili olarak düşünülebilecek mesleklerin her birisinde de (gazetecilik, halkla ilişkiler vb.) iletişim becerileri önem arz etmektedir. Özellikle hedef kitlelerini etkileme, yönlendirme ve ikna etmek amacıyla istihdam edilen halkla ilişkiler uzmanları açısından yukarıda ifade edilen her bir iletişim becerisi ayrı bir öneme sahiptir.

Diğer taraftan etkili iletişim kurmayı engelleyen birçok faktör vardır. Yağcı ve Uçar (2018, s. 148-154) tarafından yapılan çalışmada kişiler arasında etkili iletişimi engelleyen faktörler olarak *teknik faktörlerden* (zamanlama, gereğinden çok bilgi yükleme, gürültü, kültürel farklılıklar, farklı deneyim), *dil faktöründen* (kullanılan kavramlar, şeffaflık, semantik unsur), *psikolojik faktörlerden* (iletinin tam aktarılmaması, kişisel

engel, filtreleme, güven ve açıklık, kıskançlık, söylenti, gizlilik, dinlememe, algılamada seçicilik ve *bijerarşik faktörlerden* (statü engeli, bakış açısı farklılığı, süzgeçten geçirme derecesi, geribildirim gerçeğeleşmemesi, uzman görüşü) söz edilmiştir.

İletişim becerileri ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında hem yabancı hem de yerli literatürde çok sayıda çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Şöyle ki, Al-Alawneh ve arkadaşları (2019) Ürdün'de Üniversite öğrencilerine, Fallowfield ve Jenkins (1999) onkologlara, Coffelt ve arkadaşları (2019) farklı sektörlerdeki yöneticilere, Sonnenschein ve Ferguson (2020) ise Avustralya ve Çin'de çeşitli endüstrilerde çalışan üniversite mezunlarına yönelik araştırmalar yapmışlardır. Diğer taraftan ülkemizde ise lise öğrencileri (Fidan, 1996; Karataş, 2015), öğretmenler (Bozkurt Bulut, 2004), acente temsilcileri (Türker & Özalın Türker, 2018), Eğitim Fakültesi (Buluş ve diğerleri, 2017; Dilekmen ve diğerleri, 2008; Karagöz & Kesterelioglu, 2008), Turizm Fakültesi (Kabakulak, 2019; Pelit ve diğerleri, 2018), Tıp Fakültesi (Gamsızkan & Cangür, 2019), İlahiyat Fakültesi (Arıcı & Angın, 2017), Yüksekokul (Aşçı ve diğerleri, 2015; Çetinkaya & Alparslan, 2011; Hacıcaferoğlu, 2014) ve Meslek Yüksekokullarında (Doğruluk ve diğerleri, 2019) öğrenim gören üniversite öğrencilerinin yanı sıra İletişim Fakültesi öğrencileri üzerine yapılmış çalışmaların da (Çakır & Ünal, 2019; Sungur, 2018) olduğu görülmüştür. İletişim becerilerinin herkes için önemli ama en fazla da İletişim Fakültesi öğrencileri açısından önemli olduğu düşünüldüğünde bu fakültede öğrenim gören öğrencilerle yapılan çalışmaların sayısının yetersiz olduğu görülmüştür. Literatürdeki bu eksikliğin bir nebze olsun giderilmesine katkı sunacak olmasından dolayı bu çalışma önemlidir. İletişim Fakültesi öğrencilerinin sahip oldukları iletişim becerilerinin farklı değişkenler açısından incelendiği bu çalışma, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğrenim gören 440 öğrenci ile gerçekleştirilen çevrimiçi anketten elde edilen verilere dayanmaktadır.

2. İletişim Becerileri ve Yapılan Çalışmalar

İletişim becerisi kişinin saygı ve empati temelinde, etkin dinleme yapabilme, düşüncelerini somut bir şekilde ifade edebilme, duygu, düşünce ve fikirlerini hedef olarak seçilen kişiye maske takmadan ben dilini kullanarak aktarabilme, benlik savaşı vermeden ve karşıdaki kişiyi küçük görmeden kendi haklarını koruma ve bunun yanı sıra sözlü mesajlarla sözsüz mesajları uyumlu bir şekilde kullanması neticesinde karşıdaki kişilerle tatmin edici ilişkiler geliştirmesini, karşıdaki kişilerden istenilen tepkiyi almasını sağlayan ve kişinin bulunduğu toplumda hayatını sürdürmesini kolaylaştıran edinilmiş yetenek olarak tanımlanmıştır (Yüksel Şahin, 2008). Tanımdan hareketle kişiler arasında sağlıklı bir iletişimin kurulmasına etki edecek temel unsurların; saygı, empati, etkin dinleme, kendini ifade edebilme ve tutarlı olma olduğu söylenebilir. Saygı çerçevesinde gerçekleşen iletişim sürecinde insanlar, birbirlerini anlamaya çalışmakta ve empati yeteneklerinden en üst düzeyde yararlanma yoluna gitmektedirler. İletişime giren kişilerin birbirlerini dinlemeleri, birbirlerinin sözlerini kesmemeleri, ses tonlarının belirli sınırlar içerisinde kalması, karşıdaki kişiyi anladığına dair mesajların sunulması ve iletişim sürecinde gerekli mesafelere dikkat edilmesi iletişimin daha başarılı olmasını sağlayabilmektedir.

Öte yandan Dökmen (1999, s. 83) kişiler arasında sağlıklı bir iletişimin gerçekleşmesi ve sürdürülmesi için, iletişime giren kişilerin zengin bir bilişsel yaşantıya sahip olmaları gerektiğini ve bilişsel yaşantının, özellikle diğer insanlarla kurulan iletişimde vazgeçilmez bir role sahip olduğunu belirtmektedir. Bu kapsamda iletişime giren kişilerin gördüklerinin, duyduklarının, kendilerine ulaşan mesajları yorumlama ve anlamlandırma usullerinin, unuttuklarının, hatırladıklarının, kendilerine ve çevrelerindekiyle karşı geliştirdikleri kalıp düşüncelerin, şemaların kuracakları iletişimi büyük ölçüde etkileyeceğini dile getirmektedir. Tanım ve açıklamalardan hareketle iletişim becerilerinin tamamının doğuştan kazanılan beceriler olmadığını, birçok iletişim becerisinin sonradan edinilen birikimlerle kazanılabileceğini belirtmek gerekir. Sağlıklı bir iletişimde insanların bilişsel dünyalarının yanı sıra onların duygusal tepkileri ve farklı şekillerde sunulan mesajları algılama becerileri de önem arz eder. Kişilerin iletişim sürecini etkileşim içerisinde sürdürmeleri iletişim sürecinin daha verimli hale gelmesini sağlamaktadır. Gerçekleşen etkileşimle düşüncelerini, duygularını ya da bilgisini paylaşan kişilerin, iletişim sürecinden memnuniyet düzeyleri de fazla olmaktadır.

İnsanlar karşılarındaki kişiler hakkında doğru ya da yanlış her daim bir değerlendirme yapmaktadırlar. Bu değerlendirme yapılırken kişilerin yapıp ettikleri kadar etkili olan bir diğer husus ise kişinin ifade

ettikleri ve bunları ifade etme şekli olmaktadır. Bir kişi kurmuş olduğu iletişim sayesinde karşı tarafta kendisi hakkında olumlu bir imajın oluşmasını sağlayabilir ya da tam tersi bir sürecin işlemesine sebep olabilir. Özellikle kişiler, iş başvurusu yaptıkları zaman sahip oldukları iletişim becerileri değerlendirme kriterlerinden birisi olmakta ve işverenler tarafından ölçülmeye çalışılmaktadır. Ülkemizde halkla ilişkiler alanıyla ilgili iş ilanlarının araştırma konusu edildiği bir çalışmada, halkla ilişkiler uygulayıcılarının istihdamında öne çıkan en önemli kriterin kişilerin sahip olduğu iletişim becerileri olduğu tespit edilmiştir (Akar, 2018, s. 58).

Burada iletişim becerileri ile ilgili daha önce yapılan çalışmalara bakılacak olursa bu konunun hem yerli hem de yabancı literatürde oldukça ilgi gören bir konu olduğu görülür. Bilim insanları, daha önce de belirttiği üzere toplumun farklı kesimlerinden aldıkları örneklerin iletişim becerilerine yönelik çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmalardan birisi Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi ile Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesindeki öğrencilerin iletişim becerilerini ve empati yeteneklerini karşılaştırmalı bir şekilde ele almıştır. Çalışmada öğrencilerin bireysel özellikleri, empati yetenekleri ve sosyal etkileşimdeki becerileri arasında bir ilişki olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre empatik eğilim arttıkça, iletişim becerileri de yükselmektedir (Çakır & Ünal, 2019, s. 929). Bir başka çalışma Arıcı ve Angın (2017, s. 199) tarafından İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerini ölçmeye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre katılımcıların iletişim becerileri yüksektir ve iletişim becerileri öğrencilerin cinsiyetlerine ve mezun oldukları liseye göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Yine Aşçı ve arkadaşları (2015, s. 162) tarafından Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Yüksekokulunda hemşirelik ve beslenme diyetetik bölümlerinde öğrenim gören 289 öğrenci ile gerçekleştirilen çalışmada ise kız öğrencilerin iletişim becerilerine yönelik algılarının, erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu ve genel olarak öğrencilerin akademik başarıları ile iletişim beceri düzeyleri arasında bir paralellik bulunduğu tespit edilmiştir. Diğer bir çalışmada örneklem olarak İzmir il merkezinde görev yapan sınıf öğretmenleri seçilmiş ve sınıf öğretmenlerinin iletişim beceri düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği, yine iletişim becerileri alt faktörlerinden “empati”, “saydamlık” ve “eşitlik” alt faktörlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşma olmadığı, ancak “etkililik” ve “yeterlilik” alt faktörlerinde ise cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Bozkurt Bulut, 2004). Duygusal zekanın iletişim becerileri üzerine etkisinin araştırıldığı bir başka çalışmada araştırmaya katılan öğrencilerin duygusal zeka ve iletişim becerileri arasında nasıl bir ilişki olduğu yapılan analizlerle saptanmıştır. Analizler neticesinde katılımcıların empati yetenekleri ile iletişim becerisinin zihinsel, duygusal ve davranışsal alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Çetinkaya & Alparslan, 2011, s. 371-372).

İlgili literatür kapsamında çalışmada aşağıdaki hipotezler belirlenmiştir.

H1: İletişim ilkeleri ve temel beceriler ile kendini ifade etme arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H2: İletişim ilkeleri ve temel beceriler ile etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H3: İletişim ilkeleri ve temel beceriler ile iletişim kurmaya isteklilik arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H4: Kendini ifade etme ile etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H5: Kendini ifade etme ile iletişim kurmaya isteklilik arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

H6: Etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ile iletişim kurmaya isteklilik arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

3. Yöntem

İletişim Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesinin amaçlandığı bu araştırma nicel genel tarama modellerinden kesitsel bir araştırmadır. Aşağıda araştırmanın evreni ve örnekleminin yanı sıra, veri toplama araçları ve verilerin değerlendirilmesinde kullanılan analizlerle ilgili bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluştururken; araştırmanın örneklemini ise Halkla İlişkiler ve Tanıtım, Gazetecilik ve Radyo Televizyon ve Sinema bölümlerinde öğrenim gören ve basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile belirlenen 440 öğrenci oluşturmaktadır. Örnekleme yer alan öğrencilerle araştırma yapılmadan önce araştırmanın bilimsel etik kurallara uygun olup olmadığı Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimlerde İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 01.03.2021 tarihli ve 2021/02 toplantısında değerlendirilmiş ve etik olarak uygun bulunmuştur.

3.2. Veri Toplama Araçları

İletişim Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesinin amaçlandığı bu çalışmada 30 soru ve iki bölümden oluşan bir anket formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ankette ilk bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin iletişim becerilerini belirlemek amacıyla Korkut Owen ve Bugay (2014)'ın geliştirdiği 5'li likert tipinde hazırlanan 25 soruluk ölçeğe yer verilmiştir. Söz konusu ölçek dört faktörlü bir yapıdadır. İlk faktör; insanları oldukları gibi kabul ederim, başkalarını önyargısız dinlerim, birisi ile iletişim içindeyken sakin bir ses tonuyla konuşurum, benimle herhangi bir konuda konuşmayı istemeyen birisini konuşmaya zorlamam gibi temel iletişim ilkeleri ve iletişim becerilerine işaret eden toplam 10 maddeden oluşmuş¹ ve bu faktör İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler olarak isimlendirilmiştir. İkinci faktörde kişilerin kendilerini ifade etmelerine yönelik hazırlanmış şu ifadeler; karşımdakini dinlerken anlamadığım bir ayrıntı olduğunda konunun açığa kavuşması için sorular sorarım, duygularımı rahatlıkla dile getirebilirim gibi toplam 4 ifade yer almıştır ve ikinci faktör Kendini İfade Etme olarak adlandırılmıştır. Üçüncü faktör Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim olarak adlandırılmıştır. Bu faktörün altında ise konuşurken söylediklerimle beden dilimin uyuşmasına dikkat ederim ifadesine benzer toplam 6 madde yer almaktadır. Son faktör ise diğer insanlarla kolaylıkla sohbet başlatabilirim gibi toplam 5 maddeden oluşmaktadır ve İletişim Kurmaya İsteklilik olarak sunulmuştur. Ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için elde edilen Cronbach Alpha katsayısı ,929'dur. Anketin ikinci bölümünde ise katılımcıların hangi bölümde ve kaçınıcı sınıfta öğrenim gördüklerini belirlemeye yönelik soruların yanı sıra, cinsiyetlerini, genel not ortalamalarını ve ailelerinde toplam kaç kişinin bulunduğunu belirleyecek sorular yer almıştır. Alan araştırması katılımcılarla çevrimiçi bir şekilde gerçekleştirilmiş ve elde edilen veriler SPSS programında analiz edilmiştir.

3.3. Verilerin Analizi ve Kullanılan Testler

Araştırmada kullanılan İletişim Beceriler Ölçeği için elde edilen Çarpıklık ve Basıklık değerlerinin -2.0 ile +2.0 arasında olduğu ve verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüş (George & Mallery, 2010); bu nedenle verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Katılımcılara ilişkin bölüm, sınıf, cinsiyet, not ortalaması gibi verilerle birlikte katılımcıların ailelerinin kaç kişiden oluştuğunu belirlemek için Frekans Analizi, İletişim Becerilerini ve alt boyutlarını belirlemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların iletişim becerilerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak için Bağımsız Örneklem T-Testi; öğrenim gördükleri bölüme ve sınıfa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için Tek Yönlü ANOVA; katılımcıların iletişim becerileri ile genel not ortalamaları arasında bir ilişki olup olmadığını ve ilişki söz konusu ise bu ilişkinin düzeyini ve yönünü tespit etmek amacıyla Korelasyon Analizi yapılmıştır.

4. Bulgular

Yapılan araştırma sonucunda ulaşılan veriler analiz edilmiş ve elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir. Bu kapsamda katılımcılara ilişkin bazı özelliklere yer verildikten sonra kullanılan ölçeklere yönelik gerçekleştirilen geçerlilik güvenilirlik analizinden elde edilen sonuçlar sunulmuştur. Yine araştırma modelinde ele alınan alt boyutların geçerliliklerini belirlemek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

¹ İzin alınmaksızın kullanılmasını engellemek açısından burada bu faktöre ve diğer faktörlere ilişkin bazı maddelere yer verilmemiştir.

uygulanmış, faktörlere ait ortalama, standart sapma ve korelasyon değerleri belirtilmiş ve sonrasında da faktörler ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişki ortaya konulmaya çalışılmıştır.

4.1. Katılımcıların Bazı Özellikleri

Katılımcılara ilişkin bazı bulgular şu şekildedir;

Araştırmaya katılan toplam 440 öğrencinin %34,1'i Gazetecilik, %57,5'i Halkla İlişkiler ve Tanıtım ve %8,4'ü Radyo Televizyon ve Sinema Bölümünde öğrenim görmektedirler. Gazetecilik ve Halkla İlişkiler ve Tanıtım bölümlerinde ikinci öğretimde de eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiriliyor olmasından dolayı bu bölümlerden katılan öğrenci sayısı daha fazla olmuştur.

Bu katılımcıların %38,2'si birinci sınıf, %10,7'si ikinci sınıf, %31,6'sı üçüncü sınıf ve %18,9'u dördüncü sınıf öğrencisidir. Katılımcılardan 3'ü ise hangi sınıfta olduklarını belirtmemişlerdir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımına bakıldığında ise %59,5'inin kadın, %40,5'inin ise erkeklerden oluştuğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların 1,18 ile 3,85 arasında dağılım gösteren genel not ortalamasına sahip oldukları belirlenirken, bu soruya katılımcıların %12,7'si ise cevap vermemiştir.

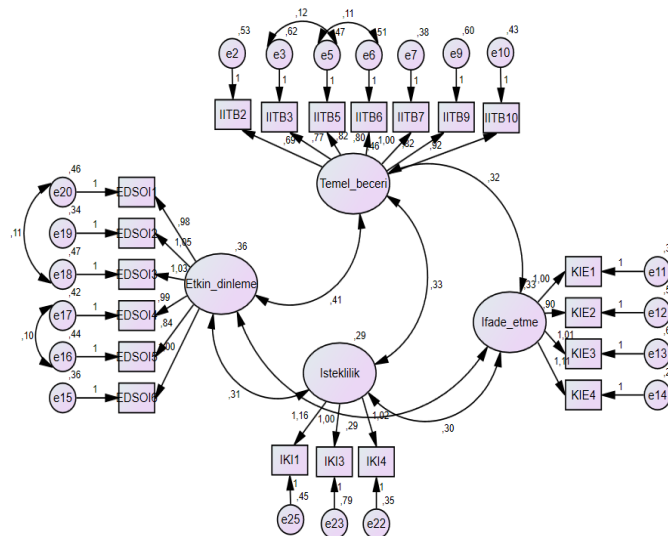
Son olarak katılımcılara kendileri dahil ailelerinde kaç kişi bulunduğu sorulmuştur. Elde edilen verilere bakıldığında katılımcıların %3,6'sı ailelerinin 2 kişiden, %13,4'ü 3 kişiden, %38,4'ü 4 kişiden, %22,7'si 5 kişiden, %12,7'si 6 kişiden, %4,8'i 7 kişiden, %2'si 8 kişiden ve %1,4'ü 9 kişiden oluştuğunu belirtirken, %0,2'lik kısmı 10 kişiden ve yine %0,2'lik kısmı da 11 kişiden oluştuğunu ifade etmişlerdir. Bu soruya iki kişi ise cevap vermemiştir.

4.2. Geçerlilik ve Güvenirlik

Ölçeğe ilişkin gerçekleştirilen güvenilirlik analizinde İletişim İlkeleri ve Temel Beceri alt boyutu için $\alpha=0.850$, Kendini İfade Etme alt boyutu için $\alpha=0.727$, Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Becerisi alt boyutu için $\alpha=0.843$ ve İletişim Kurmaya İsteklilik alt boyutu için $\alpha=0.737$ olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Araştırmada incelenen İletişim İlkeleri ve Temel Beceri, Kendini İfade Etme, Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Becerisi ve İletişim Kurmaya İsteklilik alt boyutlarının geçerli olup olmadıklarını ortaya koymak amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır (Şekil 1).

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda İletişim Kurmaya İsteklilik alt boyutuna ait 2 ve 5. sorular ile İletişim İlkeleri ve Temel Beceri alt boyutuna ait 1, 4 ve 8. soruların, faktör yüklerinin düşük olmasından dolayı bu sorular çalışmadan çıkarılmıştır. Bu sorular çıkarıldıktan sonra model tekrar analiz edilmiştir. Akabinde tek faktörlü model uygulaması gerçekleştirilerek araştırma modeli ile tek faktörlü model arasında değerlendirme yapılmıştır (Tablo 1).

Şekil 1. Araştırma Modeli Doğrulayıcı Faktör Analizi Diyagramı

Tablo 1. Model-Veri Uyum Değerleri

	X ²	ΔX ²	SD	X ² /SD	GFI	NFI	CFI	TLI	RMSEA
Tek faktörlü Model	1173,57	-	275	4.26	.410	.572	.512	.592	.106
Araştırma Modeli	560,97	612,60	160	2.50	.886	.902	.901	.902	.076

p<0.01

***RMSEA (Root mean square error of approximation);** 0.08 altında iyi bir model kabul edilir (Browne & Cudeck, 1992, s. 239).

χ²/SD (Relative Ki-Kare); 1 ile 5 arasında olmalıdır (Marsh & Hocevar, 1985).

GFI (Goodness of fit index); 1'e yakın olursa iyi bir model kabul edilir (Tanaka & Huba, 1985).

NFI (Normated fit index); 1'e yakın olursa iyi bir model kabul edilir (Bentler & Bonett, 1980).

CFI (Comperative fit index); 1'e yakın olursa iyi bir model kabul edilir (McDonald & Marsh, 1990).

TLI (Tucker-Lewis indeksi); 1'e yakın olursa iyi bir model kabul edilir (Bentler & Bonett, 1980).

Tablo 1'de yapılan faktör analizi sonuçları gösterilmektedir. Analiz verileri 4 faktöre ayrılarak test edilmiştir. Modele yönelik RMSEA, TLI, NFI, CFI, GFI ve χ²/SD uyum indisleri yardımıyla ulaşılan sonuçlar ile iyi uyum geçerlilik değerleri göstermektedir. Tablo 1'de 4 faktörlü modelin χ² değerinin anlamlı (p<0.01) olduğu anlaşılmıştır. Diğer yandan χ²/SD değerinin (2,50) 5'ten düşük olması dikkate alınarak modelin geçerli olduğu belirlenmiştir. Modellerin uyum indisleri GFI = 0.886, TLI = 0.902, CFI = 0.901, NFI = 0.902 ve RMSEA = 0.076 olmasından dolayı modelin uyumlu olduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra aynı tabloda tek faktörlü model ile araştırmanın dört alt faktörünü karşılaştırıp aralarında farklılık olup olmadığını belirleyebilmek için χ² değerlerine Ki Kare Testi uygulanmış ve iki değer arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle araştırmada ortak yöntem sapmasının olmadığı belirlenmiştir (Mackenzie & Podsakoff, 2012).

Tablo 2. Faktörlere Ait Ortalama, Standart Sapma ve Korelasyon Değerleri

	X̄	Sd	CR(t)	AVE	1	2	3
Temel Beceri	4,14	0,632	0,893	0,625	-		
İfade Etme	4,00	0,656	0,746	0,528	0,620**	-	
Etkin Dinleme	4,16	0,668	0,835	0,659	0,799**	0,665**	-
İsteklilik	4,00	0,766	0,951	0,503	0,633**	0,700**	0,694**

Not: SH, standart hata; *0,05 **0,01 ***0,001 düzeyinde anlamlıdır (çift-yönlü)

Araştırma modeli ile değişkenlerin uyumluluğu ve ölçümü sağlayıp sağlamadığını belirlemek amacıyla yakınsama (convergent validity) ve ıraksama (discriminant validity) geçerlilik yöntemleri uygulanmıştır. Hair ve arkadaşlarına (2006) göre bir araştırmada ölçek maddelerinin faktör yüklerinin 0,5 değerinden yüksek olması araştırma modelinin ölçme ölçütünü sağladığını göstermektedir. Bu kapsamda araştırmanın ifade ölçeklerine ait maddelerin standartlaştırılmış faktör yükleri 0,5 değerinden yüksektir. Ayrıca, faktör yüklerinin parametrik değerlendirme noktasında t değerleri 10,14 ile 14,68 arasında değişmektedir. Bu değerlere göre araştırma modeli uyum ölçütlerini sağlayan anlamlı model olarak görülmektedir (Hair ve diğerleri, 2006).

Araştırma modelinin analizindeki ortalama açıklanan varyans (AVE) değerinin 0,5 değerinden yüksek olması yakınsama geçerliliğinin kanıtı olarak gösterilmektedir (Fornell ve Larcker, 1981). Bu kapsamda dört ölçeğin AVE değerlerinin de 0,5 değerinden yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayırt edici geçerlilik (discriminant validity) için araştırma ölçeklerinin birbirleri arasındaki korelasyon değerlerinin 0,80'den düşük olması gerekmektedir (Kline, 1994). Tablo 2'ye göre, ilgili ölçeklerden elde edilen yapı güvenirliliğinin (CR), her iki güvenilirlik düzeyinin 0.70'den yüksek olması ölçek sonuçlarının güvenirliliğinin bir kanıtı olarak gösterilmektedir (Fornell & Larcker, 1981; Hair ve diğerleri, 2006).

Katılımcıların cinsiyetleri ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını ortaya koymak için gerçekleştirilen Bağımsız Örneklem T-Testi neticesinde elde edilen bulgulara Tablo 3'ten bakıldığında İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler ile cinsiyet arasında (t= 3,88; p< ,001) ve yine Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Becerisi ile cinsiyet arasında (t= 4,10; p< ,001) anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler ile cinsiyet değişkenine ait betimleyici istatistiklere

bakıldığında kadınların ($\bar{X} = 4,17$) erkeklere ($\bar{X} = 3,95$) oranla İletişim İlkeleri ve Temel Becerilerde daha yetkin oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 3. İletişim Becerileri ve Cinsiyet Arasındaki İlişki

Değişkenler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Bağımsız Örneklem <i>T- Testi</i>		
				T	Sd	P
İITB	Kadın	262	4,17	3,88	438	,000
	Erkek	178	3,95			
EDSOI	Kadın	262	4,20	4,10	438	,000
	Erkek	178	3,95			
KIE	Kadın	262	4,11	1,71	438	,088
	Erkek	178	4,00			
İKİ	Kadın	262	3,90	,75	438	,449
	Erkek	178	3,85			

Sözel Olmayan İletişim Becerisi ile cinsiyet değişkenine ait betimleyici istatistiklere bakıldığında ise yine kadınların ($\bar{X} = 4,20$) erkeklere ($\bar{X} = 3,95$) oranla Sözel Olmayan İletişim Becerisine daha fazla sahip oldukları tespit edilmiştir. Diğer iletişim becerileri (Kendini İfade Etme ve İletişim Kurmaya İsteklilik) üzerinde ise cinsiyetin anlamlı bir farklılaşmaya sebep olmadığı bulgulanmıştır.

Tablo 4. İletişim Becerileri ve Katılımcıların Okudukları Bölüm Arasındaki İlişki

		Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
İletişim Becerileri	Between Groups	,551	2	,276	,882	,415
	Within Groups	136,484	437	,312		
	Total	137,035	439			
İITB	Between Groups	1,227	2	,614	1,666	,190
	Within Groups	160,909	437	,368		
	Total	162,136	439			
KIE	Between Groups	1,385	2	,693	1,556	,212
	Within Groups	194,609	437	,445		
	Total	195,995	439			
EDSOI	Between Groups	1,560	2	,780	1,815	,164
	Within Groups	187,798	437	,430		
	Total	189,358	439			
İKİ	Between Groups	1,100	2	,550	1,294	,275
	Within Groups	185,662	437	,425		
	Total	186,762	439			

Katılımcıların okudukları bölümlere göre iletişim becerileri açısından farklılık gösterip göstermediğini ortaya koymak için yapılan analizden elde edilen bulgulara bakıldığında, okudukları bölümlere göre katılımcıların iletişim becerilerinin anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Benzer şekilde katılımcıların buldukları sınıf ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığına bakılmış, ancak bulunulan sınıf ile iletişim becerileri arasında da anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür.

Katılımcıların genel not ortalamaları ile sahip oldukları iletişim becerileri arasında ilişkiyi ve ilişkinin yönünü belirlemek amacıyla korelasyon analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan analiz neticesinde elde edilen bulgulara Tablo 5'ten bakıldığında genel not ortalaması (GANO) ile Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Becerisi arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki ($r=0.104$, $p<0.05$) olduğu, diğer faktörler ile katılımcıların genel not ortalamaları arasında ise herhangi bir ilişki bulunmadığı görülmektedir.

Tablo 5. İletişim Becerileri ile Genel Not Ortalaması (GANO) Arasındaki İlişki

		GANO	IITB	KIE	EDSOI	IKI
GANO	Pearson Correlation	1				
	Sig. (2-tailed)					
	N	384				
IITB	Pearson Correlation	,065	1			
	Sig. (2-tailed)	,201				
	N	384	440			
KIE	Pearson Correlation	,040	,620**	1		
	Sig. (2-tailed)	,437	,000			
	N	384	440	440		
EDSOI	Pearson Correlation	,104*	,795**	,665**	1	
	Sig. (2-tailed)	,041	,000	,000		
	N	384	440	440	440	
IKI	Pearson Correlation	-,043	,636**	,628**	,639**	1
	Sig. (2-tailed)	,401	,000	,000	,000	
	N	384	440	440	440	440

Not: SH, standart hata; *0,05 **0,01 ***0,05 düzeyinde anlamlıdır (çift-yönlü)

Araştırma kapsamında ilgili ölçeğin alt faktörlerine yönelik korelasyon analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6. Faktörlere Yönelik Korelasyon Değerleri

	1	2	3
İletişim İlkeleri ve Temel Beceri	-		
Kendini İfade Etme	0,620**	-	
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim	0,799**	0,665**	-
İletişim Kurmaya İsteklilik	0,633**	0,700**	0,694**

Not: SH, standart hata; *0,05 **0,01 ***0,001 düzeyinde anlamlıdır (çift-yönlü)

Araştırmanın birinci hipotezinde iletişim ilkeleri ve temel beceriler ile kendini ifade etme arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır ($r=0.62$, $p<0.01$). *H1 hipotezi desteklenmiştir.* İkinci hipotezde iletişim ilkeleri ve temel beceriler ile etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim becerisi arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($r=0.79$, $p<0.01$). *H2 hipotezi desteklenmiştir.* Araştırmanın üçüncü hipotezinde iletişim ilkeleri ve temel beceriler ile iletişim kurmaya isteklilik arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki belirlenmiştir ($r=0.63$, $p<0.01$). *H3 hipotezi desteklenmiştir.* Araştırmanın dördüncü hipotezinde kendini ifade etme ile etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0.66$, $p<0.01$). *H4 hipotezi desteklenmiştir.* Araştırmanın beşinci hipotezinde kendini ifade etme ile iletişim kurmaya isteklilik arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır ($r=0.70$, $p<0.01$). *H5 hipotezi desteklenmiştir.* Araştırmanın son hipotezinde etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim ile iletişim kurmaya isteklilik arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkinin belirlenmesi ($r=0.69$, $p<0.01$) nedeniyle *H6 hipotezi kabul edilmiştir.*

5. Sonuç

İletişimin temelinde etkileme, ikna etme ve yönlendirme vardır ve bir kişinin başka kişileri etkilemesi, ikna etmesi ve yönlendirmesi ancak iletişim becerilerine sahip olması ile mümkündür. Şöyle ki insanların bir arada yaşamaya başladıkları dönemden itibaren özellikle de Antik Yunan döneminde iletişim becerilerine sahip olmanın insanları etkilemek ve kararların alınmasına etki edebilmek açısından ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılmıştır. Bu dönemde özellikle sözlü iletişim becerisine sahip olan kişiler çevrelerindeki insanlarla gerçekleştirdikleri konuşma ve tartışmalarla onları etkilemeyi başarmış ve alınan kararlara etki etmişlerdir. Günümüzde ise iletişim becerilerine duyulan ihtiyaç çok daha fazladır. Çünkü her

bir alanda uzmanlaşan kişi sayısı çok daha fazla olduğundan, bu kişiler arasından farklılaşmak ya da farklı olduğunu ortaya koymak için bu becerilere sahip olunması bir gereklilik olmanın ötesinde bir zorunluluk halini almıştır.

İletişim becerileri her insan ve her meslek mensubu için gereklidir ve bu becerilere sahip olan kişi ve meslek mensupları sosyal ve iş hayatlarında daha başarılı olmaktadır. Ancak burada hemen şunun belirtilmesi gerekir ki bu becerilere belki de en fazla ihtiyaç duyacak olan kişiler, tam da iletişim alanı ile ilgili mesleklerde görev yapan ve yapacak olan kişilerdir. Bu mesleklerin hangisi düşünülürse düşünülün her birisinde görev yapan ve yapacak olanlara biçilen rol söyledikleriyle, yazdıklarıyla ya da gösterdikleriyle insanları etkileme, ikna etme ve yönlendirme rolüdür. Oysa iletişim becerileri ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında çok farklı alanlarda ve çok farklı mesleklerle ilgili olan kişilerin iletişim becerilerine yönelik gerçekleştirildiği görülmektedir. İşte bu sebeplerle çalışmada Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İletişim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerileri araştırma konusu edilmiş, ilgili fakültenin halkla ilişkiler, gazetecilik ve radyo televizyon ve sinema bölümlerinde okuyan öğrenciler arasından tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiş olan 440 öğrenciden elde edilen verilerin analiz edilmesiyle ulaşılan bulgular yorumlanarak sunulmuştur.

Bu kapsamda çalışma yapılırken ilk önce ölçeklere yönelik güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiş ve ölçeklerin güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra araştırma modelinde ele alınan İletişim İlkeleri ve Temel Beceri, Kendini İfade Etme, Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Becerisi ve İletişim Kurmaya İsteklilik alt boyutlarının geçerliliklerini belirleyebilmek için araştırma modeline doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır.

Bu çalışmada İletişim Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri ile cinsiyet, bölüm, sınıf ve genel not ortalaması değişkenleri arasındaki ilişki belirlenmek istenmiştir. Bu doğrultuda ilk önce iletişim becerileri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığını ortaya koymak için Bağımsız Örneklem T- Testi yapılmış ve İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler ile cinsiyet arasında ($t=3,88$; $p<,001$) ve yine Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim Becerisi ile cinsiyet arasında ($t=4,10$; $p<,001$) anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Diğer iletişim becerileri açısından ise cinsiyetin anlamlı bir farklılaşmaya sebep olmadığı görülmüştür. Sungur (Sungur, 2018, s. 133) tarafından İletişim Fakültesi öğrencileri üzerine yapılan çalışmada iletişim becerileri alt boyutlara ayrılmaksızın ele alınmış ve cinsiyetin anlamlı bir farklılaşmaya sebep olduğu sonucuna ulaşılmıştır, diğer taraftan Arıcı ve Angın (2017, s. 209-210)'ın İlahiyat Fakültesi öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada ise iletişim becerilerinin tüm alt boyutları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada katılımcılarına öğrenim gördükleri sınıfın ve bölümün iletişim becerileri açısından anlamlı bir farklılaşmaya sebep olmadığı belirlenmiştir. Benzer şekilde Sabbah, Hallabieh ve Hussein (2020)'in üniversite öğrencileri üzerine yaptıkları çalışmada da öğrenim görülen fakültenin ve bulunulan sınıfın anlamlı bir farklılaşmaya sebep olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sungur (2018, s. 134)'un çalışmasında ise katılımcıların buldukları sınıf ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiş ve bu farklılaşmanın 1-3, 1-4, 2-4 ve 3-4. sınıflar arasında olduğu ifade edilmiştir. Katılımcıların genel not ortalamaları ile sahip oldukları iletişim becerileri arasındaki ilişkiye bakıldığında ise genel not ortalaması ile sadece Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim becerisi arasında pozitif yönde zayıf bir ilişki olduğu görülmüştür.

Son olarak kullanılan ölçeğin alt faktörleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için gerçekleştirilen korelasyon analizi neticesinde tüm alt faktörler arasında pozitif yönde güçlü ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan hareketle çalışmada oluşturulan altı hipotezin tamamı kabul edilmiştir.

6. Extended Abstract

Since communication is constant in human life, it is often thought to be easy and is underestimated. However, people spend a lot of time for communication, which is one of the basic facts for people to continue their lives. It is necessary to ensure that these restrictions and information are expressed in a way that everyone involved in the communication process can understand. Thinking about what to say in these places, finding the best way to say it, finding the right words, making sure that the other person understands and understanding everything he says in response are vital efforts of communication

(Wambui ve diğerleri, 2015, s. 1). It is a communication skill for people to explain themselves and the other person in a way that they can understand, and to persuade the other person by understanding them correctly. Some members of these groups have limitations, but some people have to make a serious effort to communicate. Having communication skills in every social structure, status and profession increases the success, acceptance and love of a person.

The resource in raising graduates in various fields to meet the needs of the university focuses not only on the academic goal but also on the social needs such as communication skills necessary for them to compete in the global market as employers now give great importance to social needs, communication skills and personality to search their employees for resources. During the recruitment process of many customer personnel, the test of various groups that the candidates communicate with continues (İksan ve diğerleri, 2011, s. 71). Given the importance of effective communication, it is reasonable to expect employees to have knowledge and expertise in communication skills.

The present study aimed to evaluate the communication skills of Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Communication students in terms of various variables. The reason for limiting the study to communication faculty students is that there are very few studies in the literature on communication faculty students, who are considered to be among the most important people who should have communication skills. This situation will also increase the importance of the study and make a significant contribution to the literature. The population of the study, which was designed in descriptive survey model, consisted of the students studying at Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Communication, while the sample consisted of 440 students selected from this population by simple random sampling method.

Two groups of questionnaires were used as data collection tools in the study. In order to use the communication skills in the first part of the aforementioned questionnaire, a 25-question scale prepared in 5-point Likert type developed by Korkut Owen and Bugay (2014) was included. The Cronbach Alpha value obtained to determine the reliability of the scale is .929. In the second part of the questionnaire, there were questions to determine in which department and in which grade they are studying, as well as questions that would determine their gender, GPA, and the total number of people in their families. The field research was carried out to the Internet somehow and the data obtained were analysed in SPSS programme.

While performing the study, perception analysis for the scales was carried out as priorities and it was determined that the scales were reliable. Then, confirmatory factor analysis (CFA) was applied to the research model to compile the validity of the Communication Principles and Basic Skills, Self-Expression, Active Listening and Non-Verbal Communication Skills, and Willingness to Communicate.

In this study, in which the relationship between the communication skills of the students of the Faculty of Communication and various variables was tried to be determined, an Independent Sample T-Test was conducted to determine whether there was a significant difference between the communication skills of the participants and their gender, and it was determined that there was a significant difference between Communication Principles and Basic Skills and gender ($t=3,88$; $p<,001$) and between Effective Listening and Nonverbal Communication Skills and gender ($t=4,10$; $p<,001$). In terms of other communication skills, it was observed that gender did not cause a significant difference. When it was examined whether the class and department of the participants caused a significant difference in terms of communication skills, it was determined that both variables did not cause a significant difference.

Finally, as a result of the correlation analysis performed to determine the relationship between the sub-factors of the scale used, it was determined that there was a strong positive relationship between all sub-factors. Based on these results, all of the hypotheses formed in the study were accepted.

Keywords: Communication, Self-Expression, Active Listening, Willingness to Communicate, Student.

Araştırmacıların Katkı Oran Beyanı/ Contribution of Authors

Yazarların çalışmadaki katkı oranları Fatma AKAR %50/ Hüsamettin AKAR %50 şeklindedir.
The authors' contribution rates in the study are Fatma AKAR %50/ Hüsamettin AKAR %50 form.

Çıkar Çatışması Beyanı / Conflict of Interest

Çalışmada herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.
There is no conflict of interest with any institution or person in the study.

İntihal Politikası Beyanı / Plagiarism Policy

Bu makale İntihal programlarında taranmış ve İntihal tespit edilmemiştir.
This article was scanned in Plagiarism programs and Plagiarism was not detected.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı / Scientific Research and Publication Ethics Statement

Bu çalışmada Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi kapsamında belirtilen kurallara uyulmuştur.
In this study, the rules specified within the scope of the Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive were followed.

Kaynakça

- Akar, H. (2018). Halkla ilişkiler alanıyla ilgili iş ilanlarının halkla ilişkiler uygulayıcılarının rolleri açısından analizi. *Uluslararası halkla ilişkiler ve reklamcılık kongresi özet ve tam metin bildiriler kitabı* (s. 57-58). Eğitim Yayınevi.
- Al-Alawneh, M., Hawamleh, M., Al-Jamal, D., & Sasa, G. (2019). Communication skills in practice. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 18(6), s. 1-19.
- Arıcı, İ., & Angın, Y. (2017). İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8, s. 199-219.
- Asemanyi, A. A. (2015). An assessment of students' performance in communication skills a case study of the University of Education Winneba. *Journal of Education and Practice*, 6(35), s. 1-7.
- Aşçı, Ö., Hazar, G., & Yılmaz, M. (2015). Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri ve ilişkili değişkenler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3), s. 160-165.
- Balcı, S. (1996). *Danışma becerileri eğitiminin üniversite öğrencilerinin iletişim beceri düzeyine etkisi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Bentler, P., & Bonett, D. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological Bulletin*, 88(3), s. 588-606.
- Bozkurt Bulut, N. (2004). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), s. 443-452.
- Browne, M., & Cudeck, R. (1992). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological Methods and Research*, 21(2), s. 230-258.
- Buluş, M., Atan, A., & Erten Sarıkaya, H. (2017). Effective communication skills: A new conceptual framework and scale development study. *International Online Journal of Educational Sciences*, 9(2), s. 575-590.
- Ceyhan, A. (2006). An investigation of adjustment levels of Turkish university students with respect to perceived communication skill levels. *Social Behaviour and Personality*, 34(4), s. 367-379.
- Coffelt, T., Grauman, D., & Smith, F. (2019). Employers' perspectives on workplace communication skills: The meaning of communication skills. *Iowa State University Digital Repository*, s. 5-31.
- Çakır, H., & Ünal, U. (2019). İletişim becerilerini inşa eden faktörlerle ilgili İletişim Fakültesi öğrencileri üzerine karşılaştırmalı bir analiz. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(2), s. 929-953.
- Çetinkaya, Ö., & Alparlan, A. (2011). Duygusal zekanın iletişim becerileri üzerine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), s. 363-377.
- Dilekmen, M., Bascı, Z., & Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), s. 223-231.
- Doğruluk, S., Mutluay, Y., & Baysal, S. (2019). Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Scientific Educational Studies*, 3(1), s. 1-28.
- Doyle, A. (2018). Communication skills for workplace success. 06 06, 2023 tarihinde <http://projectacademy.org/skills/Communication%20Skills%20for%20Workplace%20Success-family-first.pdf> adresinden alındı
- Dökmen, Ü. (1999). *İletişim çatışmaları ve empati*. Sistem Yayıncılık.
- Fallowfield, L., & Jenkins, V. (1999). Effective communication skills are the key to good cancer care. *European Journal of Cancer*, 35(11), s. 1592-1597.
- Fidan, K. (1996). İletişim becerileri eğitiminin lise öğrencilerinin iletişim becerilerini değerlendirmelerine etkisi. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi*, 3, s. 191-198.
- Fornell, C., & Larcker, D. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), s. 39-50.
- Gamsızkan, Z., & Cangür, Ş. (2019). Tıp fakültesi 3. sınıf öğrencilerinin empatik eğilim ve iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *The Journal of Turkish Family Physician*, 10(2), s. 89-97.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference*, 17.0. Pearson.
- Hacıcaferoğlu, S. (2014). Survey on the communication skills that the college students of school of physical education and sports perceived from the teaching staff. *International journal of Science Culture and Sport*, 2(1), s. 54-67.

- Hair, J., Black, W., Babin, B., Anderson, R., & Tatham, R. (2006). *Multivariate data analysis*. Pearson Prentice Hall.
- Iksan, Z., Zakariaa, E., Meeraha, T., Osmana, K., Liana, D., Mahmuda, S., & Krish, P. (2011). Communication skills among university students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 59, s. 71-76.
- Kabakulak, A. (2019). Turizm rehberliği öğrencilerinin iletişim becerileri üzerine bir araştırma: Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği. *Turist Rehberliği Dergisi*, 2(1), s. 18-30.
- Karagöz, Y., & Kesterelioglu, İ. (2008). İletişim becerileri değerlendirme ölçeğinin faktör analizi metodu ile geliştirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, s. 81-97.
- Karataş, İ. (2015). *Adolesan bireylerin iletişim becerilerinin incelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi.
- Kline, P. (1994). *An easy guide to factor analysis*. Routledge.
- Korkut Owen, F., & Bugay, A. (2014). İletişim becerileri ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), s. 51-64.
- Mackenzie, S., & Podsakoff, P. (2012). Common method bias in marketing: Causes, mechanisms, and procedural remedies. *Journal of Retailing*, 88(4), s. 542-555.
- Marsh, H., & Hocevar, D. (1985). Application of confirmatory factor analysis to the study of self-concept: First and higher order factor models and their invariance across groups. *Psychological Bulletin*, 97(3), s. 562-582.
- McDonald, R., & Marsh, H. (1990). Choosing a multivariate model: Noncentrality and goodness of fit. *Psychological Bulletin*, 107(2), s. 247-255.
- Miller, P. W. (1988). *Nonverbal communication*. National Education Association.
- Pelit, E., Karaçor, M., & Kılıç, İ. (2018). Duygusal zekanın iletişim becerilerine etkisi: Turizm öğrencileri üzerinde bir araştırma. *DEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), s. 85-107.
- Sabbah, S., Hallabieh, F., & Hussein, O. (2020). Communication skills among undergraduate students at Al-Quds University. *World Journal of Education*, 10(6), s. 136-142.
- Sonnenschein, K., & Ferguson, J. (2020). Developing professional communication skills: Perceptions and reflections of domestic and international graduates. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 17(3), s. 1-16 (Article 5).
- Sungur, S. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri algısı ile kişilerarası ilişki boyutları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Selçuk İletişim*, 11(2), s. 126-138.
- Tanaka, J., & Huba, G. (1985). A fit index for covariance structure models under arbitrary GLS estimation. *British Journal of Mathematical and Statistical psychology*, 38(2), s. 197-201.
- Taşdemir, E. (2017). *Kişilerarası İletişim*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Türker, A., & Özaltın Türker, G. (2018). İletişim becerilerinin satış performansı ve müşteri memnuniyetine etkisi: Acente temsilcileri üzerine bir uygulama. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(59), s. 1171-1184.
- Wambui, T., Kibui, A., & Gathuthi, E. (2015). *Communication skills vol. I students' coursebook*. LAMBERT Academic Publishing.
- Yağcı, T., & Uçar, M. (2018). İletişimde engeller ve etkinlik. *Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), s. 142-160.
- Yüksel Şahin, F. (2008). Communication skill levels in Turkish prospective teachers. *Social Behavior and Personality*, 36(9), s. 1283-1294.